

הדת הבהאית

הדת הבהאית היא דת עצמאית אשר מאמינה פזורים ב-235 ארצות בעולם כולו. בהא-אללה, מייסד הדת הבהאית, הגיע לארץ הקודש כאסיר האימפריה העותמנית בשנת 1868 ונפטר צפונית לעכו בשנת 1892. הגוף המושל הנבחר של הקהילה הבהאית העולמית, בית הצדק העולמי, נמצא בחיפה על הר הכרמל, סמוך למקדש הבאב והגנים המדורגים שמקיפים אותו. הערים חיפה ועכו בישראל מהוות את המרכז הרוחני והאדמיניסטרטיבי ל-5,000,000 מאמיני הדת הבהאית.

הבאב – הנביא המבשר

ה"באב" (בערבית "שער") נולד בשנת 1819 בשיראז שבפרס, בשם סייד עלי מוחמד למשפחה המתייחסת לנביא מוחמד, פרס של אמצע המאה ה-19 התאפיינה בציפיות משיחיות ובאווירה זו הבאב הכריז על עצמו כשליח האל ב-22 במאי 1844. הוא יצא בקריאה לתיקון רוחני של החברה הפרסית ועצירת הידרדרותה המוסרית, שלילת אלימות והגייאהד (מלחמת קודש), זכויות שוות לנשים, שיפור מצב העניים וקידום החינוך והמדע. קריאתו של הבאב משכה אלפי תלמידים אך קוממה עליו את המולות (חכמי הדת המוסלמית), אלפי באבים נרדפו, עונו והוצאו להורג. הבאב נכלא במצודה מבודדת שלוש שנים וב-9 ביולי 1850 הוצאה להורג. גופת הבאב נלקחה בחשאי על ידי מאמיניו ובמשך 60 שנה הוברחו השרידים ממקום למקום עד שנקברו בשנת 1909 על הר הכרמל במקדש הידוע בשם "כיפת הזהב", שהוא אחד משני המקומות הקדושים ביותר לבהאים.

בהאא אללה – מייסד הדת

בהאא אללה (בערבית: "תהילת האל") הוא התואר שאימץ לעצמו מייסד הדת הבהאית מירזה חוסיין עלי (1827-1892). בהאא אללה נולד למשפחת אצולה, הוא היה מתלמידיו הראשונים של הבהא, ולאחר מותו הפך לדמות בולטת בתנועה וכמו רבים מאנשיה נאסר ועונה. בזכות מעמדו ניצל בהאא אללה ממוות, אך נידון להחרמת רכושו ולגירוש. הוא יצא עם משפחתו וקומץ מאמינים, בשנת 1863 הכריז על עצמו כשליח האל המיוחל. לאחר רדיפות רבות הוגלה בשנת 1868 למצודת עכו מושבת העונשין הקשה ביותר באימפריה, גם שם השתנה בהדרגה יחס הרשויות והתושבים המזלזל לכבוד, הוא שוחרר מכלאו והעביר את שנותיו האחרונות בנוחות יחסית באחוזת בהאג'י ("הגן הפרסי") ליד עכו. בהאא אללה נפטר ב-29 במאי 1892 ונקבר בבהאג'י, במקום אליו מכוונים הבהאים את תפילותיהם, לפני מותו הוא מינה את בנו הבכור עבדול בהא כראש הדת.

עקרונות מרכזיים של הדת הבהאית

נטישת כל צורה של אפליה ודעה קדומה, שוויון בין המינים, הכרה במקור המשותף ובאחדות המהותית של כל הדתות הגדולות, ביטול פערים קיצוניים של עוני ועושר, חינוך חובה לכל, חובתו ואחריותו של כל אדם לחפש בעצמו אחרי האמת, כינון מערכת מרכזית עולמית כבדיד לשלום וסדר עולמי צודק והכרה כי הדת חייבת להתאים להיגיון ולידע המדעי. הבהאים מפיצים את דתם דרך דוגמה אישית ופעילות התנדבותית ושוללים לחץ, פיתוי והטפה להמרת דת, על-פי הוראותיו של בהאא אללה אסורה הקמת קהילה בהאית בישראל ולא ניתן להצטרף לדת בתחומי ישראל.

החגים הבהאים

שם החג	תאריך	תיאור החג
* הולדת הבאב	5 למרץ	חגיגה לזכר הולדת הבאב, הנביא המבשר של הדת הבהאית בשנת 1819.
* הולדת בהאא אללה	6 למרץ	חגיגה לזכר הולדת בהאא אללה, מייסד הדת הבהאית בשנת 1817.
ראש השנה הבהאית	21 למרץ	ראש השנה הבהאית הנחגג ביום הראשון לאביב, מציין את יומו האחרון של החודש הבהאי היחיד (כל חודש מורכב מ-19 ימים), שבמהלכו צמים המאמינים הבהאים מהזריחה ועד השקיעה.
היום הראשון לרידואן	21 לאפריל 29 לאפריל 2 למאי	פסטיבל רידואן אורך שנים-עשר ימים ומטרתו הנצחת הימים שבמהלכם הכריז בהאא אללה על משימתו כשליח האל בשנת 1863. הכרזת שליחותו נעשתה בעת ששהה בגן בשם "רידואן" שפירושו "גן עדן". שלושת ימים אלו נקבעו כימי חג.
מותו של בהאא אללה	29 למאי	הנצחת יום פטירתו של בהאא אללה בשנת 1892.
* הכרזת הבאב	5 ליולי	הנצחת היום בו הודיע הבאב על היותו שליח האל בשנת 1844.
* יום הרצחו של הבאב	25 לאוקטובר	הנצחת היום בו נרצח הבאב בשנת 1850.

- מועדים אלה משתנים משנה לשנה, שכן מותאמים ללוח השנה הלועזי.

רצוי לציין כי לא נעשית כל עבודה במהלך הימים הנ"ל.

אמונת הבהאים

הבהאים מאמינים באחדות ושוויון בין כל הדתות, הלאומים, הגזעים ובני האדם. הדת הבהאית היא דת מונותאיסטית עצמאית, מאמינים באל אחד ויש לה כתבי קודש, חוקים, לוח שנה וחגים משלה.

הרמוניה בין דת ומדע

הבהאים מעודדים את חקר האמת בכל דרך ולכן לא תיתכן אצלם סתירה בין דת ומדע. בהתאם לעיקרון האחדות, הדת והמדע משלימים זה את זה: המדע עוסק בהיבט הפיזי של הדברים, ואילו הדת בצד הרוחני שלהם.

גימטריה בהאים המספרים 9 ו-19

הבהאים משתמשים בגימטריה הערבית באמצעות האותיות, כדי לסמל רעיונות מופשטים באמצעות ערכן המספרי של מילים.

אין למספרים אלה משמעות מיסטית כלשהי. לשני מספרים נודע תפקיד חשוב:

9

19-1:

9 – הספרה הגבוהה ביותר, מסמלת שלמות ובשלות (העידן אליו הגיעה האנושות כעת), את מספר השנים שחלפו בין ההתגלות של הבאב לשו של בהאא אללה וכן את מניין אותיות "בהאא". בתי תפילה בהאים הם בעלי 9 צלעות,

במועצות הרוחניות ובבתי הצדק העולמי של 9 חברים, בגנים הבהאים יש 9 מדרגות מעל המקדש ו-9 מדרגות מתחתיו.

19 – הרעיון השוכן בלב האמונה הבהאית הוא "אחדות" "ואחיד" – שסך אותיותיה הוא 19, כמו מספרם של הבאב ו-18 תלמידיו הראשונים. השנה הבהאית מחולקת ל-19 חודשים בני 19 ימים (ועוד 4 ימים חוץ קלנדריים).

המוסדות הבהאים על הר הכרמל ותפקידם

1. הארכיון הבהאי הבינלאומי
הושלם בשנת 1957, בנוי בסגנון יווני קלאסי ומשכן את כתביהם של מידי הדת וחפצים אישיים הקשורים אליהם. למעט חוקרים, הביקור בארכיון מותר רק לעולי רגל בהאים.
2. המרכז ללימודי כתבי הקודש
מרכז עולמי ללימוד ותרגום כתביהם של מייסדי הדת הבהאית. צוות חוקרים בינלאומי עוסק בתרגום, לימוד ועריכה של אוצר ענק המורכב מעשרות אלפי כתבים מקוריים ומסמכים היסטוריים.
3. מושב בית הצדק העולמי
משכנה של המועצה המנהלת העליונה של הבהאים, המונה תשעה חברים ונבחרת מדי חמש שנים. בהאב אללה חזה בכתביו את כינונו של המוסד, ובתקופת שוגי אפנדי הבשילו התנאים להקמת מוסדות ניהוליים אשר לא יהיו תלויים באדם זה או אחר, ולמעבר ממנהיגות העוברת בירושה למנהיגות נבחרת. בשנת 1963 נבחר "בית הצדק העולמי", המתאם מאז את פעילויות הקהילה בכל העולם, המבנה הושלם בשנת 1983.
4. המרכז ליועצים בינלאומיים
המרכז מלווה ומתאם את עבודתם של תשעה יועצים בחיפה ו-81 יועצים ברחבי העולם, הממונים על ידי בית הצדק העולמי כדי ליעץ ולסייע למועצות המקומיות והלאומיות ולבהאים בכל העולם. היועצים הם חברים ותיקים בקהילה, שנבחרים על סמך ניסיונם ויכולתם לתקופה של חמש שנים ואינם נחשבים כוהני דת או מקבלי החלטות.

עקרונות ניהול הקהילה

1. דמוקרטיה פעילה בכל הרמות.
2. הנהגה קבוצתית ולא על ידי אדם יחיד.
3. קבלת החלטות דרך התייעצות והגעה להסכמה פה אחד.

בשנת 1987 נחתם הסכם בינלאומי רשמי בין ממשלת ישראל והמרכז הבהאי העולמי, על-פיו מכירה המדינה בבית הצדק העולמי כגוף העומד בראש דת עולמית זו. כמו-כן אישרה הממשלה את הפרוייקטים לפיתוח המרכז האדמיניסטרטיבי והרוחני של הדת הבהאית על הר הכרמל. בתוכנית הבנייה הנוכחית במורדות הכרמל נבנו בניינים בסגנון קלאסי, המיועדים לשימוש משרדי והורחבו הגנים השוכנים הן מעל מקדש הבאב והן תחתיו, בהשקעה של 250 מיליון דולר למרכז הבהאי. הפרוייקטים החלו בשנת 1990 והסתיימו בשנת 2001.